

Aarhus School of Architecture // Design School Kolding // Royal Danish Academy

METAMORFOSER

Gammelgaard Nielsen, Anders; West, iben

Publication date:
2023

Document License:
CC BY-NC-ND

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Gammelgaard Nielsen, A., & West, I. (2023). METAMORFOSER: - undersøger grundlæggende principper for form- og rumdannelse.. Udstilling, Arkitektskolen Aarhus.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

M E T A M O R F O S E R

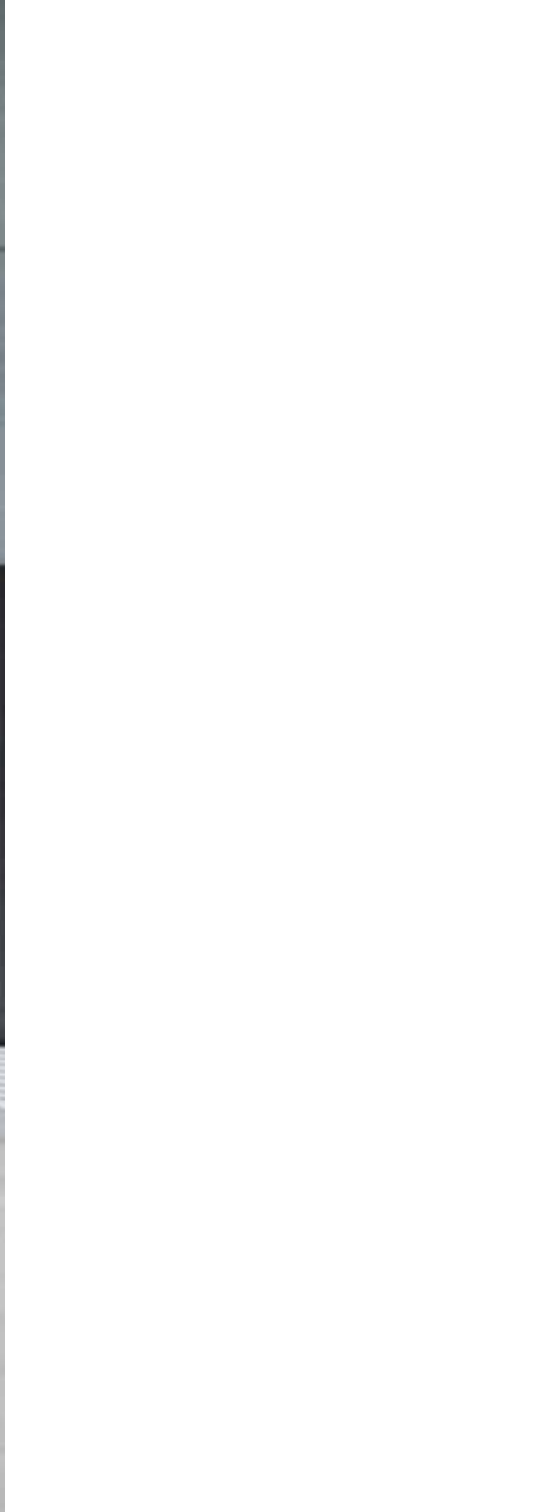
METAMORFOSER

2023

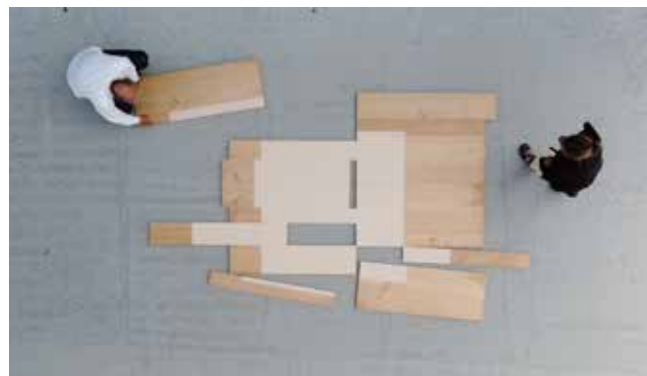
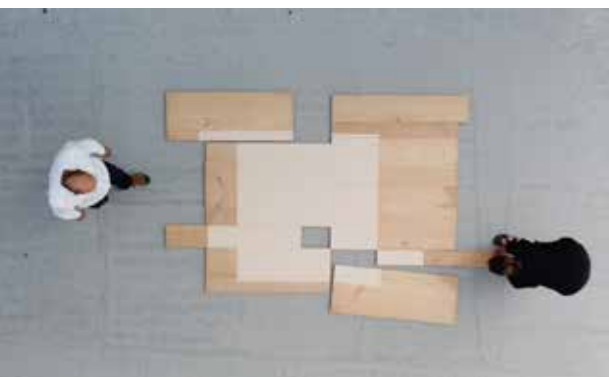
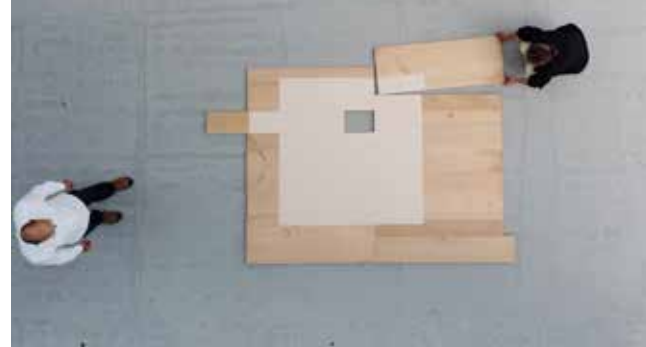
Iben West & Anders Gammelgaard Nielsen

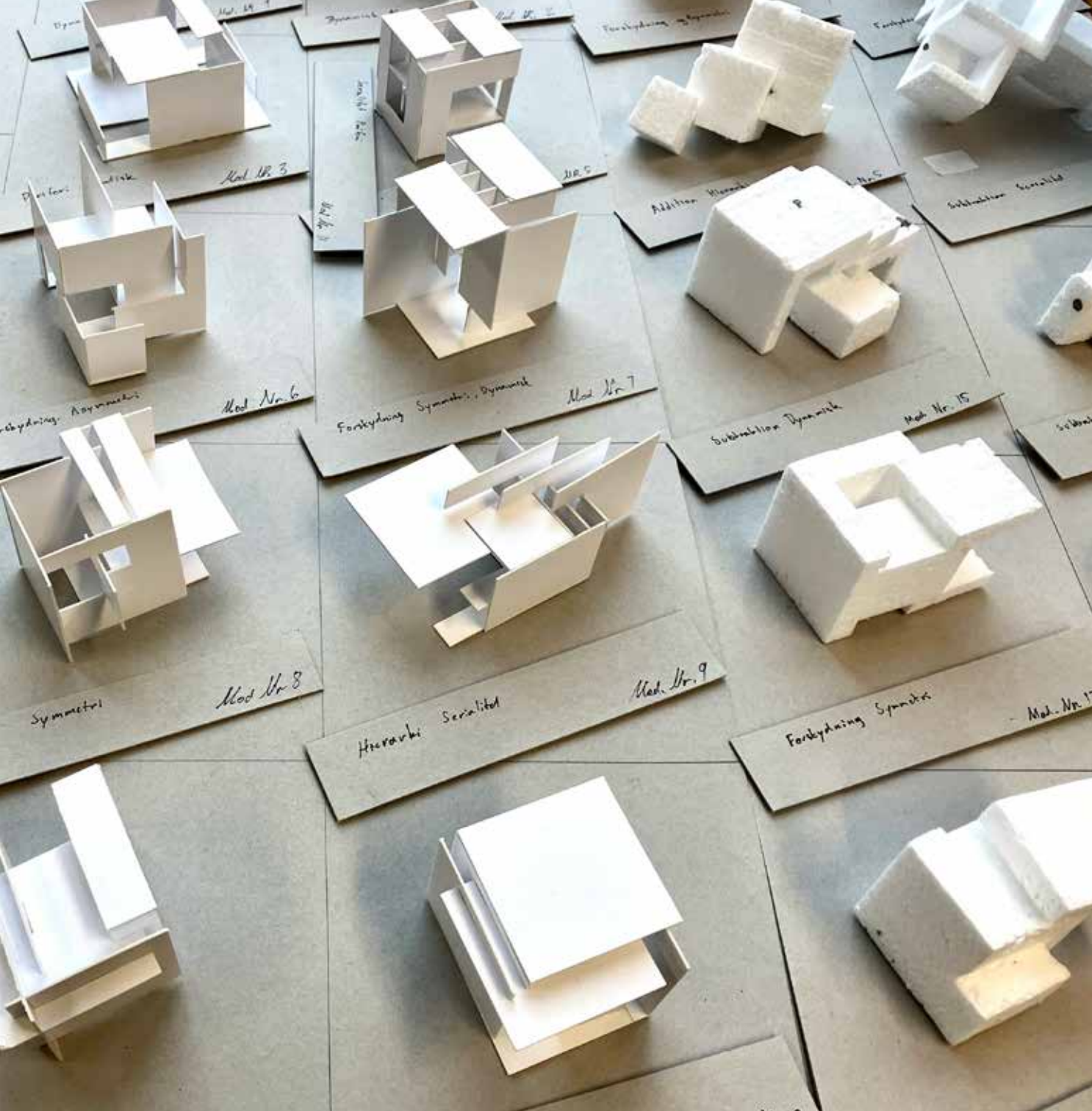

METAMORFOSER

Nu kan det være nok!

I mere end 27 år har jeg på Arkitektskolen Aarhus undervist i opgaven Metamorfoser, ikke hele tiden, for der har været afbræk fra opgaven, men den har på en eller anden måde altid ligget og rumsteret i baghovedet. Kort fortalt udgør Metamorfoser en simpel formøvelse, hvor studerende gennem fysiske modeller undersøger grundlæggende principper for form- og rumdannelse.

Udgangspunktet er hver gang en kube, der gennem en serie meto-
diske formoperationer transformeres, med henblik på at skabe forskellige rum. Det er rummet og de rumlige forløb, som hele tiden er målet for transformationerne. Ved at omorganisere kubens masse eller overflader, gennem en række ortogonale forskydninger, udfoldes dens indre rumlige potentialer.

Øvelsen blev oprindelig udviklet tilbage i 1990'erne af to af Arkitektskolens lektorer Leif Høgfældt Hansen og Peter Mandal Hansen, og har siden dengang været et fast pensum på bachelordannelsen. Øvelsens historiske rødder kan føres tilbage til formlæreøvelser på Bauhaus skolen i Dessau. Det er med andre ord gammelt stof, som i forhold til uddannelsen af arkitekter har bevist sin eviggyldighed. I jargon betegner vi den derfor ofte øvelsen som arkitekturens "grundtrin".

For mit vedkommende er det blevet tid til at tage afsked med øvelsen. Ikke fordi den har mistet sin relevans, overhovedet ikke, den er stadigvæk aktuell og jeg håber at den fastholdes i det fremtidige pensum, men fordi jeg kender den for godt og har været i de fleste afkroge. Alle gode ting har som sagt en afslutning.

For at markere dette, har jeg valgt selv at lade mig "udsætte" for øvelsen. Efter i mange år at have set utallige løsningsforslag, er tiden måske inde til at rette pilen i den anden retning og for en stund overveje, hvordan jeg selv vil løse den?

Før jeg gør det har jeg lyst til at "pille" lidt ved øvelsen og tilføje et par ekstra parametre. Eksempelvis har jeg altid haft lyst til at tilføje materialitet og skalaforhold til øvelsen. Udgangspunktet har altid været det helt abstrakte dvs. det skalaløse, kontekstløse og uden tyngdekraft eller materialitet. Løsningsforslagene har derfor kunnet betragtes som immaterielle figurer svævende i det frie rum uden tyngdekraft. Nu tilføjer jeg skalaforholdet i form af den menneskelige krops udstrækning (min egen krop). Desuden materialiteten, repræsenteret ved træplankerne i douglas gran, som figuren udføres i. Endelig tyngdekraften, der gør at figuren forholder sig til et plan, nemlig gulvet.

Slutteligt vælger jeg til at tilføje farven, som en helt ny ingrediens. Den kommer ind i billedet via træet som har sine helt egne rosa og beige nuancer og samtidig bemales træet. Med bemalingen tilføjes øvelsen en ny dimension, idet den fortages af billedkunstner Iben West, og udføres uden min medvirken. Fra at øvelsen tidligere har været helt individuelt udført, bliver den nu et kollektivt anliggende. Iben og jeg har valgt at gribe samarbejdet

an som en "par de deux" eller som man siger indenfor jazzen et "chase". Iben gør noget som jeg efterfølgende responderer på og vice versa.

Udførsel

Jeg bliver givet udspillet, som indledes ved at de ubearbejdede douglas planker høvles og kantskæres. Iben svarer igen ved at placerer dem på gulvet og samle dem til en rektangulær figur. På figuren påmaler hun et kvadratisk felt i en rosa/beige nuancer, der mimer træets egen farve. Med farvevalget søger Iben at fastholde træets farve, men at eliminere træets strukturelle åretegning. Som hun udbryder "der er for meget træ, stofligheden er for udtalt og må reduceres".

Efterfulgt at bemalingen opbrydes figuren gennem et meget tæt "chase", hvor vi skiftevis flytter på de bemalede "brikker". Figuren eksploderes og opnår et grafisk todimensionelt udtryk. Her kunne øvelsen for så vidt slutte, men vi vælger alligevel at gå videre. Ønsket om at udfolde brikernes fulde potentiale, ved at sammensætte dem til en rumlig figur, er lokkende.

Konfigurationen af brikkerne indleder en diskussion om metoder og principper. En væsentlig erfaring fra arbejdet med metamorfoseøvelsen har været, at en begrænsning af de anvendte transformationsprincipper efterlader en resulterende klarhed i den endelige figur. Sagt med andre ord, hvis der sker for meget bliver udtrykket ofte kaotisk, uafleseligt og figuren mister sin udtryksmæssige karakter. Derfor er det hensigtsmæssigt at vælge få og

klare transformationsprincipper.

Som de gennemgående principper vælges;

- (1) at plankerne altid samles kant mod kant og ortogonalt
- (2) at hver enkelt planke maksimalt støder op til to "nabo planker", hvorved der opstår et sammenhængende båndforløb
- (3) at plankerne samles, idet der tilstræbes et sammenhængende forløb i de bemalede flader.

Konklusion

Hvad kan man sige om den endelige figur, er den lykkedes, er der sket overraskelser, noget uforudset eller er det gået som forventet, hvis der overhovedet var noget at forvente?

Det kan kort konstateres, at der i lighed med de studerendes løsningsforslag, er der opstået en figur med en række varierede rumligheder. Rummene glider ind og ud af hinanden og vekselvirker med figurens ydre overflader. Enten er det overfladen der folder sig ind og skaber rum eller omvendt det indre der folder sig ud og bliver til en ydre overflade. Dialogen mellem indre og ydre er en direkte konsekvens af princippet for plankernes samling i et sammenhængende båndforløb, hver planke støder maksimalt op til to "naboplanker".

En anden observation er, at figuren i modsætning til de studerendes løsningsforslag har opnået en betydelig størrelse. Hvor de studerende løsninger er skabt i hånden og har håndes målestok

har figuren opnået en størrelse, der står i relation til kroppen. Faktisk er figuren større end kroppen og udfordre denne. Skalaforøgelsen har desuden den konsekvens at figuren begynder at gå i dialog med rummet. Der opstår nu en trilogi af dialoger, mellem krop og rum, mellem krop og figur og mellem figur og rum.

Tilstedeværelsen af materialiteten forstærker dialogen med kroppen og leder tanker tilbage til et citat af den franske filof Maurice Merleau-Ponty;

"Where are we to put the limit between the body and the world, since the world is flesh?"

Figurens fysik og materielle fremtræden gør den markant og nærværende i rummet. Den eksisterer og som beskuer tvinges man til at forholde sig til den. Den er bliver uundgåelig.

Bemalingen af figuren med den neutrale farve, som har til formål at reducere træets stoflige tilsynekomst, indvirker på forskellige niveauer. Dels etableres der et favemæssigt forløb omkring figuren, idet de farvede felter medvirker til at dikterer plankernes samling. Dels opstår der i kraft af felternes neutrale karakter pauser i det sansemæssige forløb.

Iben West
Anders Gammelgaard Nielsen

